

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: suport@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 544
din data de 24.09.2014**

Dosar nr. 222/2014

Petiția nr. 2301/01.04.2014

Petent: C. L. și C. R.

Reclamat: M. K. S.C S Mode S.A

M. C. S.C S Mode S.A

F. B. S.C S Mode S.A

M. S. S.C S Mode S.A

E. K. S.C S Mode S.A

Obiect: tratament diferit pe criteriul etnic(român), aplicat petentelor la locul de muncă.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentilor

I.1.1 C. L. și C. R.

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1 M. K. S.C S Mode S.A, loc. Tg. Secuiesc, str. Fabricii, nr.3, Județul Covasna.

I.2.2 M. C. S.C S Mode S.A, loc. Tg. Secuiesc, str. Fabricii, nr.3, Județul Covasna.

I.2.3 F. B. S.C S Mode S.A, loc. Tg. Secuiesc, str. Fabricii, nr.3, Județul Covasna.

I.2.4 M. S. S.C S Mode S.A, loc. Tg. Secuiesc, str. Fabricii, nr.3, Județul Covasna.

I.2.5 E. K. S.C S Mode S.A, loc. Tg. Secuiesc, str. Fabricii, nr.3, Județul Covasna.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1 Petentele sunt angajate în cadrul S.C. S Mode S.A din localitatea Tg. Secuiesc și sunt supuse la locul de muncă de către părțile reclamante la acte/fapte de discriminare pe criteriul etnic (român).

III. Procedura de citare

3.1 Prin adresa înregistrată cu nr. 5014/18.07.2014 au fost citate petentele C. L. și C. R pentru data de 02.09.2014. Procedură legal îndeplinită.

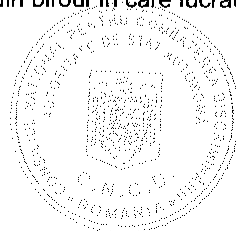
3.2 Prin adresele înregistrate cu nr. 5014/18.07.2014, au fost citate părțile reclamante M. K., M. C., F. B. M. S., E. K. I. pentru data de 02.09.2014 la sediul S.C S Mode S.A. Procedură legal îndeplinită.

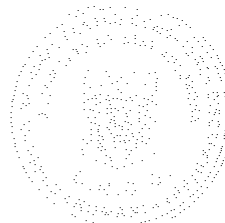
IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

4.1 Petentele sunt angajate în cadrul S.C S Mode S.A și sunt supuse la locul de muncă de către părțile reclamante la acte/fapte de discriminare, cu scopul, de a fi eliminate din colectivul din care fac parte. Petentele susțin că, "înjuriile și jignirile etnice sunt adresate, cu scopul de a părăsi societatea, fiind în minoritate etnică(română)". Discriminarea petentelor, așa cum susțin acestea, constă în refuzul comunicării pe plan profesional de către ceilalți colegi de muncă (de etnie maghiară), diminuarea cât mai mult posibil a activității lor (măsurători și verificări ale parametrilor tiparelor, diverselor tipuri de țesături) și recomandarea să părăsească „regiunea”. Reclamatele, așa cum susțin petentele, atunci când se aflau în preajma lor, discutau despre subiecte legate de "autonomia Ținutului Secuiesc și le aduceau jigniri pe criteriul etnic cu privire la naționalitatea lor română". "Eram îndemnate să părăsim locul de muncă și chiar și regiunea, fiind puternic afectate emoțional, creându-se pe marginea acestor gesturi un loc de muncă impropriu pentru desfășurarea activității". "Însă, totul a culminat pe data de 6 decembrie 2013, când am rugat-o pe d-na J. G., să păstrăm discuția într-o anumită limită profesională și pentru a nu mai fi jignită din punct de vedere etnic. Răspunsul dănei a fost că nu o să le reducă ci contrar va proceda, împreună cu celelalte colege de birou E. K. I. și M. K. Acestea, ne-au adresat direct să părăsim regiunea". ...pe data de 17.02.2014, am fost amenințate să ne pregătim că vine data de 15 martie, noi vorbitorii de limbă română suntem îngăduiți și că va veni o lege prin care, limba maghiară va fi limbă oficială". Petentele declară faptul că, din cauza jignirilor repetate pe criteriul etnic din partea reclamantelor, au avut de suferit din punct de vedere emoțional și au trebuit să solicite conducerii societății, concedii de odihnă în mod repetat.

4.2 Petentele susțin că, după procedura de audiere a părților și a adreselor comunicate de către Colegiului director, atitudinea ostilă a reclamațiilor a continuat și pe data de 01.08.2014, (au fost mutate din biroul în care lucrau după

o perioadă de mai bine de 10 ani). După mutarea menționată, atribuțiile muncii lor fiindu-le retrase treptat, fără a fi înștiințate direct de conducerea societății, ci prin intermediul colegilor încriminați. Toate aceste evenimente culminând în data de 11.08.2014, cu întocmirea unei comisii de cercetare disciplinară, continuând cu degradarea accentuată a condițiilor de la locul de muncă, prin aceleași fapte generatoare de stres.

Susținerile părții reclamate

4.3 Reclamatele în speță, K... M... , M... C... și I... E... K... consideră că, petentele C... L... și C... F..., au denaturat în mod intenționat adevărul cu privire la relația dintre acestea, considerând că se află într-o minoritate etnică și astfel pot să cadă victime foarte ușor. "Considerăm că, ne aflăm în situația care poate fi redată cel mai elocvent prin cuvintele părintelui Arsenie Boca: *În mintea strâmbă și lucrul drept se strâmbă*. Trist, dar foarte potrivit pentru speță". "Subsemnatei M... C... i se reproșează o muncă nepunctuală, fiind acuzată de netransmiterea din timp a anumitor documente (stiluri) necesare pentru ca ele să poată desfășura o muncă punctuală. Fals! De 11 ani lucrez în cadrul societății S Mode și nicidecum nu am primit vreo sancțiune, nici măcar avertisment verbal asupra calității muncii efectuate de mine...". „Țin să menționez că, de nenumărate ori am depus un extraefort, rămânând peste programul de lucru, tocmai pentru a le ușura munca colegelor. Este important de știut că nu doar munca surorilor C... depinde de finalizarea muncii mele, ci și alte colege, cu titlu de exemplu doamna K... K..., dar toți ceilalți colegi din cadrul biroului - încă necitați de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării-au ținut să precizeze aspectele tehnice ce țin de munca noastră și de climatul negativ ce s-a instaurat în birou odată cu mașinațiunile surorilor Ciuta".

4.4 Reclamata în cauză, susține faptul că activitatea ei și a colegilor de muncă este una normată și trebuie dusă la finalizare indiferent de perioada de muncă stabilită de opt ore; " subsemnații lucrăm cu firme din Germania, care ne trimit informațiile necesare pregătirii șabloanelor pe care urmează să le aplicăm. Se întâmplă câteodată să primim cu întârziere materialul după care trebuie să lucrăm, dar și în astfel de situații rămânem peste program, cu acordul conducerii societății, tocmai pentru a facilita munca colegelor care trebuie să efectueze controlul asupra calității muncii, așa numiții controlori șabloane, sferă de activitate în care lucrează și cele două reclamante, C... L... și C... R... . Produsul final ce iese dintr-o fabrică de confecții necesită o muncă de echipă, este rezultatul conlucrării și colaborării dintre angajații societății. Munca efectuată de subsemnata M... C... din punct de vedere tehnic și profesional necesită mai mult timp decât munca reclamantelor, care practic doar verifică șabloanele pregătite". „ În biroul nostru lucrăm 9 persoane, dintre care 7 suntem de naționalitate maghiară, dar nicidecum nu ne-am comportat ostentativ față de cele două colege de naționalitate română și nicidecum nu ne-am permite să nu informăm toate colegele, deci se subînțelege că și pe surorile C..., în mod exhaustiv de tot ce ține de desfășurarea muncii din cadrul societății".

nu am fost informat de către ele despre faptele relatate, de ce nu au depus nicio sesizare referitor la faptele descrise în petiția lor, conducerii societății sau la forul superior Consiliul de administrație al societății. Răspunsul lor a fost unul evaziv: "Pai, poate am greșit D-le Director", „...totuși în data de 04.08.2014 doamnele C... au depus sesizările înregistrate sub nr. 877 și nr. 878, în care susțin că situația în Biroul tehnic nu s-ar fi ameliorat nici după reconciliere!? Tot în această sesizare nr.878/4.08.2014 doamna C... L... reclama, că a fost mutată din biroul în care lucrează de peste 10 ani de conducerea societății și acest lucru a afectat-o fizic și psihic!?. Ca urmare a acestor sesizări am considerat că se impune constituirea unei comisii de cercetare formată din persoane neutre neimplicate în acest caz, drept pentru care prin Adresa 441/05.08.2014 am cerut părerea reprezentantului acționarului majoritar Dl. Ec. D... L... Președinte al Consiliului de Administrație al S.C. Secuiana S.A. Prin Adresa Înregistrată sub nr. 884/06.08.2014, acționarul majoritar 1-a nominalizat pe Dl. S... C... Vicepreședinte al Consiliului de Administrație și S.C. Secuiana SA, drept urmare în data de 07.08.2014 s-a emis Decizia 149/7.08.2014 pentru constituirea Comisiei de Cercetare, și cercetarea sesizărilor depuse de doamnele C... Totodată am cerut explicații de la Doamna Director Tehnic cu privire la mutarea Doamnelor C..., ea a dat o declarație în scris, din care rezultă că doamnelor C... li s-a cerut acceptul și au fost de acord cu mutarea lor temporară în sala de protocol, din motive de sănătate a d-nei. C... L..., și nicidecum mutate cu forța așa cum sugerează în sesizare". „Comisia numită prin Decizia 149/07.08.2014, a întocmit raportul de cercetare ce a fost înregistrată sub nr. 934/14.08.2014. În urma audierilor comisia a constatat că nu poate fi vorba de nici o discriminare, ci de o degradare a relațiilor colegiale, drept urmare voi dispune începerea unei noi sesiuni de mediere în cadrul Biroului Tehnic".

4.7 Reclamata, în speță doamna Mr... S..., în calitate de Director Tehnic al S.C. S Mode susține că; " ...din punct de vedere profesional nu am avut niciodată probleme cu munca depusă de doamnele C...; sunt salariate foarte conștiincioase, punctuale, puteam avea încredere în munca depusă de ele. În decursul anilor toată structura compartimentului tehnic s-a schimbat; munca lor s-a computerizat, verificarea șabloanelor se face pe computer (CAD); numai o mică parte este verificată manual; efectiv munca lor a devenit din ceva important și vital pentru producție într-o muncă suplimentară de "siguranța", verificând încă odată șabloanele deja verificate în sistem CAD. Subliniez, că în biroul respectiv lucrează doi ingineri (L... E... și M... C...) și 7 tehnicieni (C... R..., C... L..., S... K..., G... J..., K... M..., H... E... și K... K...). Reclamata susține că, petenta C... L... o informa cu privire la activitatea lucrătorilor din biroul în care lucrea; "...prima oară când m-a informat despre o problemă care ar fi putut avea o conotație de natură etnică a fost în februarie 2014. Ea m-a informat despre o discuție purtată între colegii maghiari în limba maghiară și ea a considerat că fiind jignitoare pentru dânsa. Conform colegilor maghiari discuția a fost despre un reportaj de la ProTV, nicidecum despre dânsa, deci a fost vorba despre o simplă neînțelegere". "În ziua respectivă am discutat cu toți din biroul tehnic și le-am dat un termen de o săptămână ca să stea de vorbă și să-și rezolve eventualele probleme personale

și dacă nu reușesc să ajungă la un consens, atunci eu voi fi mediator. Însă, după o săptămâna am întrebat-o pe D-na C. L., dacă totul e în regulă; dacă au ajuns la un consens. Răspunsul ei a fost "da, e liniște, toată lumea lucrează". "După această dată nu m-a mai informat despre nicio problemă. Precizez, că nu am primit niciun email; notificare în scris din partea celor două doamne despre problemele cu care susțin, că s-ar fi confruntat în cadrul biroului tehnic".

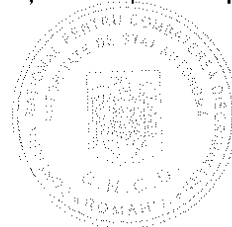
V. Motivele de fapt și de drept

5.1 Colegiul CNCD reține că, petiția așa cum a fost formulată relevă o situație în care, petentele sunt angajate în cadrul S.C. S Mode S.A din localitatea Tg. Secuiesc și sunt supuse la locul de muncă de către părțile reclamate la acte/fapte de discriminare pe criteriul etnic (român).

Relativ la definiția discriminării astfel cum este reglementată în O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la una dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din O.G. nr.137/2000, republicată.

5.2 Așadar, potrivit documentelor depuse la dosarul cauzei de către părțile ce fac obiectul petiției Colegiul Director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art.2 alin.1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit mobilul determinant în aplicarea acestui tratament. Colegiul director reține că art.2 alin.1) nu conține o listă exhaustivă a criteriilor de discriminare deoarece, criteriile *expressis verbis* enumerate de lege sunt completate cu sintagma „sau orice alt criteriu” ceea ce, practic oferă posibilitatea reținerii și a altor criterii nespecificate de lege, în săvârșirea unei fapte de discriminare. Însă, oricare din aceste criterii circumstanțiate la situația particulară a persoanei care se consideră discriminată, trebuie să fi constituit elementul determinant în aplicarea tratamentului diferit în speță. În speța de față, criteriul regăsit potrivit O.G nr.137/2000, modificată, fiind cel al naționalității române. Petentele, sunt de cetățenie română și locuiesc și muncesc alături de cetățeni etnici maghiari. Prin comportamentul reclamatei, petentelor le este creat un cadru ostil, degradant și defăimător, acestea aflându-se într-o poziție de minoritate etnică, fiind de naționalitate română și muncind într-un colectiv cu angajați etnici maghiari. Petentelor, li se aduc de către reclamate, injurii cu conotații etnice "...am fost amenințate să ne pregătim că vine data de 15 martie, noi vorbitorii de limbă română suntem îngăduiți și că va veni o lege prin care, limba maghiară va fi limbă oficială", li se recomandă să părăsească „regiunea”, acestea trăind și muncind în localitatea Tg. Secuiesc.

Ca atare, condiția, criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca element care este concretizat, materializat și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Părțile reclamate, prin adresele comunicate la dosarul cauzei, nu au combătut acuzele aduse de petente, potrivit art.20 alin. 6) "persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit

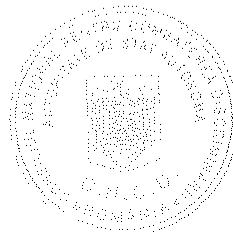

a se presupune existența unei discriminări directe sau indirect, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, inclusive înregistrări audio și video sau date statistice”, ci au relatat desfășurarea activității comerciale în societatea în care lucrează și relația colegială în care se aflau cu petentele. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată. Colegiul director în cauza dedusă soluționării constată că, sunt prezentate indicii de natură a prezuma că un *criteriu* interzis stipulat de art. 2 alin.1) și art. 15, “Constituie contravenție, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, or acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității or crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată or de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”, din O.G. nr. 137/2000, republicată, a constituit un *obiter dictum* în legătură cu comportamentul discriminator pe criteriul etnic al părților reclamate de etnie maghiară, față de petente aflate în minoritate și având naționalitate română. Colegiul director, sancționează părțile reclamate, în speță doamnele M... K... -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, M... C... -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, M... S... -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, E... K... P... -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, potrivit art. 26 alin.1, din O.G. 137/2000, modificată. Sancționarea părții reclamate, în speță domnul F... B... -cu avertisment, potrivit art.2 alin. 4), „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale, din O.G. nr.137/2000, modificată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele prezentate în petiție întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, modificată.

2. Sancționarea părților reclamate, în speță doamnele M. . . K. . . -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, M. . . C. . . -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, M. . . S. . . -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, E. . . K. . . I. . . -cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei, potrivit art. 26 alin.1, din O.G. 137/2000, modificată din O.G. 137/2000 modificată.

3. Sancționarea părții reclamate, în speță domnul F. . . B. . . -cu avertisment, potrivit art.2 alin. 4), „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale,„ din O.G. nr.137/2000, modificată.

4. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte:

- a) C. . . L. . . și C. . . R. . .
- b) M. . . K. . .
- c) M. . . C. . .
- d) F. . . B. . .
- e) M. . . S. . .
- f) E. . . K. . . I. . .

VI. Modalitatea de plată a amenzii

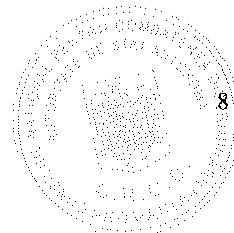
Plata se va efectua Direcției de Impozite și Taxe Locale, din localitatea Tg. Secuiesc, Județul Covasna.

VII. Călea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

BERTZI THEODORA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA- Membru

PANFILE ANAMARIA -- Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA- Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Redactat: Rodina Olimpiu Consilier Juridic SACD.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

